

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Brandskydd i bostäder – för dig som ger råd

Utgiven av:
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Layout: Advant Produktionsbyrå AB
Tryck: DanagårdLiTHO

Publ.nr MSB693 - maj 2014
ISBN 978-91-7383-445-2

Förord

De rekommendationer som fram tills idag funnits för brandskydd i privata bostäder har varit spretiga och i vissa fall felaktiga.

Den nationella samverkansgruppen för brandskyddsfrågor gav en arbetsgrupp i uppdrag att ta fram rekommendationer på en enkel och generell nivå för tekniska lösningar. Motiven till rekommendationerna skulle tydligt framgå och i arbetet skulle också hänsyn tas till statistik samt mottagarens benägenhet att ta till sig information.

Arbetet utgick från den situation som vi har idag gällande aktuella orsaker till bränder i bostäder, befintlig lagstiftning och branschnormer.

Projektet är en del i att nå målen i Nationella strategin för stärkt brandskydd för den enskilda människan:

- Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minska med minst en tredjedel till år 2020.
- Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka.
- Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka.

I projektet med att ta fram rekommendationerna ingick MSB, Brandvarnaregruppen, Boverket, Brandskyddsföreningen Sverige, Svensk Försäkring, Räddningstjänsten Höganäs, Räddningstjänsten DalaMitt, Svebra och Fastighetsägarna Sverige.

Innehåll

Använd rekommendationerna	7
Brandvarnare – stöd till rådgivare	9
Placering av brandvarnare i bostäder	9
Testning av brandvarnare	11
Montera brandvarnare i taket.....	13
Batteribyte i brandvarnare	14
Rengöring av brandvarnare	15
Brandvarnare som larmar utan anledning	17
Släckutrustning – stöd till rådgivare	19
Pulversläckare i bostäder	19
Storlek på pulversläckare: minst 6 kg pulver	21
Kontroll av pulversläckare	23
Brandfilt i bostäder	25
Storlek på brandfilt	27

Använd rekommendationerna

De gemensamma rekommendationerna ska användas vid olika typer av informationsaktiviteter där brandskydd i bostäder är temat. Till exempel webbsidor, broschyrer, rådgivning och andra riktade kommunikationsinsatser.

Räddningstjänster, bostadsbolag, försäkringsbolag, privata aktörer – kort sagt alla som kommer i kontakt med privatpersoner som behöver råd och stöd kring brandskydd i bostaden kan använda rekommendationerna och veta att vi alla säger samma sak.

När du och din organisation ska göra nytt informationsmaterial eller uppdatera befintlig information om brandskydd i bostäder är detta ett underlag att använda. På så vis säkerställs gemensamma budskap till den enskilde. Till exempel använder kampanjen Aktiv mot brand rekommendationerna och är en kanal för budskapen.

Budskapen är korta, enkla och gemensamma för branschorganisationer, räddningstjänst och myndigheter. Avsikten är att göra det tydligare och enklare för den enskilde personen att förbättra brandskyddet i sin bostad.

I den här sammanfattade versionen av rekommendationerna har vi presenterat dem i korta punktsatser. Till dessa följer en fördjupande text med mer information riktad till privatpersoner. För dig som ska informera och kanske kunna förklara och svara på fler frågor finns ytterligare information där bakgrunden finns förklarad. Det finns också exempel på svar på frågor du skulle kunna få.

Mer information och fler frågor och svar finns på msb.se/brandskydd.

Brandvarnare – stöd till rådgivare

För alla rekommendationerna kring brandvarnaren gäller:

Enligt SRVFS 2007:1 (Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om brandvarnare i bostäder) kan ansvarsförhållandet mellan fastighetsägare och hyresgäst klargöras i hyreskontrakt eller någon annan form av avtal mellan parterna. Om man inte har avtalat något annat bör fastighetsägaren ansvara för installationen av brandvarnare och hyresgästen ansvara för skötseln, så som batteribyte, testning och rengöring.

Information till privatpersoner:

En brand växer fort. Se till att ha fungerande brandvarnare i din bostad. Brandvarnare larmar snabbt så att du kan släcka eller ta dig ut. Omedelbart agerande kan vara skillnaden mellan liv och död. Brandvarnare kan ge dig den extra minut du behöver för att rädda livet, varna andra och börja släcka branden.

Placering av brandvarnare i bostäder

Information till privatpersoner

Ha brandvarnare i din bostad

- Ha minst en brandvarnare per våningsplan.
- Placera brandvarnare i eller intill sovrum så du hör om det larmar när du sover.
- Placera brandvarnare nära köket, där det är vanligt att bränder börjar.

De flesta bränder i bostäder börjar i köket. Ha därför en brandvarnare i närmaste rum intill köket för att få så tidig varning som möjligt, om det börjar brinna i köket.

Ha även brandvarnare i eller intill sovrum för att kunna höra larm-signalen på natten när du sover.

Har du flera våningar i din bostad ska du ha minst en brandvarnare per våningsplan. Om trappor finns i bostaden bör brandvarnare placeras i utrymmet direkt ovanför trappan.

Tänk även på att du ska ha brandvarnare i ditt fritidshus.

Brandvarnarna ska vara CE-märkta.

Bakgrund och information till dig som ger råd

Om brandvarnare är jonisk eller optisk är inte viktigt, båda varianterna larmar i ett tidigt skede, det viktiga är att man har brandvarnare som fungerar.

Brandvarnare ska inte vara monterade i kök eller badrum, då risken för önskad larm ökar, men gärna i rum intill köket.

Om sovrummen ligger i skilda delar av bostaden bör man montera flera brandvarnare, så att det finns brandvarnare i anslutning till alla sovrum.

I bostäder där det finns flera våningar ska man ha minst en brandvarnare på varje våningsplan inklusive eventuell källare i småhus. Om bostaden har stor yta kan man behöva sätta upp fler.

Faktorer som kan öka behovet av antalet brandvarnare är stängda dörrar, olika takhöjder, långa avstånd eller annat som hindrar eller fördröjer röken från att nå brandvarnaren.

Brandvarnare som säljs inom EU, EES och i Turkiet ska ha en prestanda-deklaration och vara CE-märkt enligt SS-EN 14604. Mer om prestanda-deklaration och CE-märkning av byggprodukter finns på Boverkets webbplats www.boverket.se.

Testning av brandvarnare

Information till privatpersoner

Testa brandvarnare en gång i månaden.

Testa brandvarnare genom att trycka på knappen.

Du testar brandvarnare genom att trycka på testknappen. Då testas alla funktioner i brandvarnaren, inklusive att batteriet fungerar. Du får en signal som kvitto på att den fungerar. Om brandvarnaren inte ger ifrån sig en signal när du trycker på knappen kan batteriet vara slut och då behöver du byta ut det. Hjälper inte det kan du behöva byta ut hela brandvarnaren.

Testa brandvarnare:

- en gång i månaden
- när du satt upp en ny
- när du bytt batteri
- när du varit bortrest en längre tid
- när du gjort rent den.

Bakgrund och information till dig som ger råd

När man trycker på knappen på brandvarnare aktiveras alla funktioner. Även batteriet testas, men framförallt är det funktionen i brandvarnaren som kontrolleras. När man trycker på testknappen simuleras att rök kommer in i brandvarnaren. Testknappen har alltså samma funktion som rök i brandvarnaren.

Man ska aldrig testa en brandvarnare med öppen låga eller rök. Röken kan smutsa ned varnaren och test med öppen låga kan skada brandvarnaren samt innebära fara för omgivningen.

Med längre bortavaro avses en till två veckor eller om man varit borta från exempelvis ett fritidshus en längre tid.

Varför så ofta?

- Batterier kan tappa sin laddning om de inte aktiveras på länge. När man trycker på knappen aktiverar man batteriet. Risken finns annars att batteriet laddar ur helt utan att brandvarnaren ger ifrån sig någon varningssignal. Att batteriet laddat ur kan även vara en orsak till att brandvarnaren avger ett oönskat larm.
- Brandvarnarens detekteringsfunktion behöver testas eftersom det inte avges någon automatisk varningssignal om det uppstår något tekniskt fel i brandvarnaren. Varningssignalen för svagt batteri gäller just bara batteriets funktion.

Montera brandvarnare i taket

Information till privatpersoner

Brandvarnare ska sitta i taket.

Brandvarnare ska vara monterade i taket. Det ska vara minst 50 cm till närmaste vägg runt brandvarnaren.

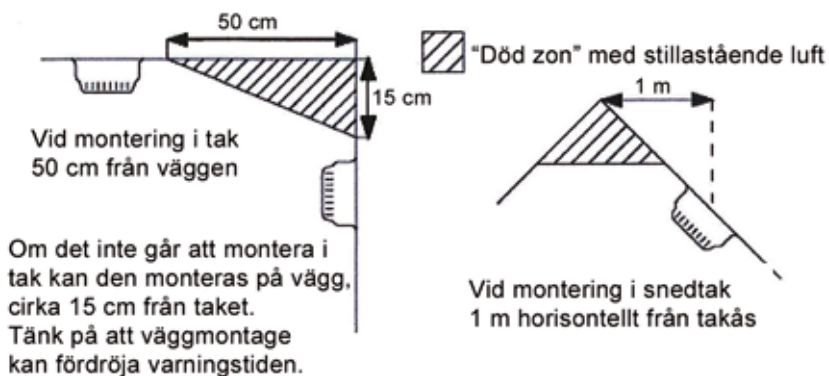
Brandvarnare larmar snabbare när de sitter i taket. Röken stiger uppåt och går ned i brandvarnaren uppifrån. Avståndet till väggen är för att undvika att luftströmmar fördröjer att den larmar för rök.

Bakgrund och information till dig som ger råd

De flesta brandvarnare är konstruerade för att sitta mot ett tak. Rök och brandgaser stiger uppåt och lägger sig under taket. I brandvarnaren finns en detektorkammare och de hål i höljet som gör att röken kommer in i detektorkammaren är placerade runt brandvarnarens hölje upp mot taket.

Av samma anledning bör brandvarnaren placeras med minst 50 cm avstånd från väggen. De bör heller inte placeras på väggen, på synliga bjälkar eller långt ner på sluttande tak.

Om det inte är möjligt att montera brandvarnare i taket kan den monteras på vägg, då ska den sitta cirka 15 cm från taket. Tänk på att väggmontage kan fördröja varningstiden. Vid montering i snedtak ska brandvarnaren sitta 1 m horisontellt från takåsen. Se bilden nedan.

Batteribyte i brandvarnare

Information till privatpersoner

Byt batteri i brandvarnaren när den varnar för dåligt batteri eller inte fungerar vid test.

När det är dags att byta batteri avger brandvarnaren en kort signal ungefär en gång per minut. Den börjar varna när nivån i batteriet sjunker. Då är det cirka 30 dagar kvar tills batteriet är helt slut.

Om brandvarnaren inte ger ifrån sig en signal när du trycker på testknappen kan batteriet vara slut och då behöver du byta ut det. Hjälper inte det kan du behöva byta ut hela brandvarnaren.

Om du skulle ha en brandvarnare med inbyggt batteri kan du inte byta batteriet, utan behöver byta hela varnaren.

Kom ihåg:

- Ha gärna ett extra batteri hemma så du kan byta när batteriavarningen kommer.
- Passa på att göra rent brandvarnaren när du ändå plockat ned den för att byta batteri.
- Kom ihåg att testa brandvarnaren igen när du bytt batteri och satt upp den igen.

Bakgrund och information till dig som ger råd

Brandvarnare med 9 volts batterier signalerar för låg spänning i batteriet. Det sker när nivån går ner till 7,2–7,4 volt och den larmar då i minst 30 dagar. Om nivån i batteriet sjunker till 5 volt larmar brandvarnaren, som vid ett riktigt larm.

Även om brandvarnaren har varnat för låg batterispänning ska den enligt standarden kunna larma i minst 4 minuter om den registrerar rök.

Om brandvarnare behöver bytas kan det vara lämpligt att kontakta fastighetsägare eller dennes representant, exempelvis bovärd. Se informationen som gäller för alla rekommendationer för brandvarnare på sidan 9 eller läs mer i SRVFS 2007:1 (Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om brandvarnare i bostäder).

Rengöring av brandvarnare

Information till privatpersoner

Gör rent brandvarnare en gång per år.

Passa även på att göra ren brandvarnare när du byter batteri.

Damm och partiklar kan försämra funktionen i brandvarnaren och göra att brandvarnare larmar utan anledning. Du gör rent genom att dammsuga och torka av brandvarnaren från utsidan.

Om brandvarnare larmar utan att det finns någon orsak (det vill säga utan att det finns stekos, rök eller brand) kan den vara smutsig och behöver då göras ren.

Bakgrund och information till dig som ger råd

Försmutsning, som damm, stekos och rökpartiklar, inne i brandvarnare gör att de kan larma utan att någon yttre orsak finns.

Rengöring av brandvarnare görs genom att dammsuga med en mjuk borste och torka av på utsidan med en lätt fuktad trasa.

En brandvarnare som är smutsig invändigt blir känsligare och larmar oftare utan anledning. Om rengöring inte hjälper ska man byta ut brandvarnaren.

Brandvarnare som larmar utan anledning

Information till privatpersoner

Om brandvarnaren ger oönskade larm kan det vara dags att göra ren den, byta batteri eller byta hela varnaren.

Bakgrund och information till dig som ger råd

En brandvarnare som blivit smutsig eller där batteriet är på väg att ladda ur kan utan förvarning larma utan anledning. En brandvarnare som är felaktigt placerad kan larma på grund av stekos eller vattenånga, om den är placerad alltför nära kök eller badrum. Se även rekommendation om batteribyte och rengöring.

En del rökare tar ned sina brandvarnare i tron att cigarettrök kan orsaka larm. Man har inte kunnat påvisa att cigarettrök gör att brandvarnare larmar utan orsak.

PULVERSLÄCKARE

8 KG ABC PULVER

Effektivitet: 43A 233B 3

**1 HÅLL SÄCKAREN UPRÄTT
DRAG BORT SÄCKEN**
Hold upright. Pull out pin.

**2 RIKTA MÅNSTYRET
PÅ LÅGORNAS BAS PÅ EN
1 M AVSTÅND**
*Aim at base of the nearest
distance of 1 meter.*

3 TRYCK IN AVTRYCKAREN
Squeeze lever.

olja, papir, trä etc.

vätskor, fetter

Kan användas mot strömförlitad
elektrisk utrustning upp till 1000 V
på en meters avstånd.

Modell
L7AB 80
80-EN 3

Släckutrustning – stöd till rådgivare

Information till privatpersoner:

Släckutrustning är viktigt att ha i bostaden för att tidigt kunna släcka mindre bränder. Bra släckutrustning för hemmet är pulversläckare 6 kg och brandfilt. Med en pulversläckare kan du släcka de flesta typer av mindre bränder som kan uppstå i ett rum. Brandfilten lämpar sig för släckning av bränder i mindre föremål, så som i kläder, i grytor eller i en begränsad del av en möbel.

Bakgrund och information till dig som ger råd

Sedan år 2000 har de gemensamma rekommendationerna för brandsläckare i bostäder varit 6 kg pulver. Mer om tester, försök och bakgrund finns att läsa i dokumentet ”6 kilo pulver” på www.msb.se/brandskydd.

Pulversläckare i bostäder

Information till privatpersoner

Ha pulversläckare i din bostad

- Placera släckare på synlig plats, gärna i bostadens entré.
- Har du stor bostad eller en bostad i flera plan kan det vara bra att ha flera släckare.

I stora bostäder eller bostäder i flera plan kan det vara bra att ha flera släckare. Till exempel en på varje våning.

Placera släckare på synlig plats, gärna vid entréer som till exempel en groventré eller ut till en altan.

- Släckare ska inte vara blockerade, utan lättillgängliga.
- Placera släckaren med användarinstruktionen utåt, synlig och läsbar.
- Pulversläckaren ska vara godkänd enligt standarden SS EN 3-7.

Bakgrund och information till dig som ger råd

Släckare som inte står på entréväningen bör stå intill trappa, om det är flera våningar i bostaden.

Alla pulversläckare går att använda för släckning av brand i elektrisk utrustning och är relativt underhållsfria om de förvaras inomhus. Pulver har god förmåga att komma åt i vinklar och vrår i rummet. Det transporteras runt med hjälp av luftrörelserna i brandrummet.

Majoriteten av alla handbrandsläckare är röda. Röd är även den färg som tillåts i standarden för egenskaper, funktionskrav och provningsmetoder för handbrandsläckare (SS-EN 3-7:2004+A1:2007).

Det finns designade brandsläckare, och om man för hemmabruk väljer en sådan släckare är det viktigt att den i alla aspekter, utom färgval, uppfyller kraven enligt nämnda standard. Det är inte minst viktigt att instruktionstexten tydligt kontrasterar mot aktuell bakgrundsfärg.

Storlek på pulversläckare: minst 6 kg pulver

Information till privatpersoner

Brandsläckare i bostäder: minst 6 kg pulver

Med en 6 kg pulversläckare har personer som inte har vana att släcka bränder goda förutsättningar att släcka en brand som kan uppstå i en bostad. Pulversläckaren släcker branden snabbare och säkrare än en skumsläckare och har en effektiv släckkapacitet i förhållande till sin vikt och storlek.

Pulversläckare ska uppfylla och vara märkt med den europeiska standarden. Det finns olika så kallade effektivitetsklasser enligt standarden och en 6 kg pulversläckare bör minst vara av effektivitetsklassen 43A 233B C. Ju högre siffror desto högre effektivitet.

Bakgrund och information till dig som ger råd

På frågan om mindre släckare kan räcka är svaret att vi rekommenderar minst en 6 kg pulversläckare för bostäder. Orsaken till det är att med den storleken på släckare har även ovana personer goda förutsättningar att släcka en brand som kan uppstå i en bostad.

Saneringskostnaderna är ett överkomligt problem. Nackdelen med pulversläckare är att de smutsar ner. Men smutsigt blir det även när det brinner. Det gäller därför att släcka så fort som möjligt och då är pulver bäst.

I allmänhet är det bättre att använda pulversläckare vid en mindre brand och ta saneringskostnaden istället för att ta en större brandskada.

Den europeiska standarden som en pulversläckare ska vara märkt med är SS-EN 3-7.

Effektivitetsklassen beskriver hur stor brand av olika typer handbrandsläckaren kan klara av att släcka. 43A betyder ett provbål med staplade trästavar som är 4,3 meter långt. 233B betyder ett fat med en viss mängd brandfarlig vätska och en bestämd diameter. Sista bokstaven i effektivitetsklassen ovan (C) innebär att släckaren även kan användas vid bränder i gas.

För mer information om effektivitetsklasser, se www.msb.se/brandskydd.

Kontroll av pulversläckare

Information till privatpersoner

Kontrollera din pulversläckare

- Tryckmätaren ska stå på grönt
- Slangen ska vara hel
- Plomberingen ska sitta kvar
- Följ anvisningar från tillverkaren

BRANDFILT SAMMUTUSPEITE BRANNTeppe - BRANDTÆPPE

- Drag ut filten
- Trekk ut teppet
- Vedd på peite sida
- Tag teppet ud

- Täck branden, skydda dig själv från lågorna.
- Dekk brannen, beskytt deg selv fra flammene.
- Peittä palo, suojaa itsesi.
- Dæk brænden og beskyt dig imod flammerne.

- Sleng av gas ei, strøm, litt ligga litt utan strøma.
- Sleng av gass ei, strøm, vent til brannen er avkjølt.
- Sløjf sække tal kaasu, odota kuones pinta on jäähtynyt.
- Luk for gas & el og lad teppet ligge til brænden er afkølet.

Filtten skall bytas ut etter användning - Teppet må byttes etter bruk
Peite pitää vaihtaa käytön jälkeen - Teppet skal byttes ud efter bruk

Modell FB1218-C1
120x180 cm
Standard: EN:1869-1997

Sammatic Nordic AS
Grindvågen 5
4374 Gåsaborg, Tvedestrand
www.housegard.com

Kontrollera din egen släckare regelbundet genom att kolla att tryckmätaren står på grönt, att slangens är hel, att den är plomberad och att den inte är skadad. Följ tillverkarens anvisningar om skötsel och service.

Man kan bara använda en brandsläckare en gång. Sedan måste den omedelbart lämnas in för översyn och påfyllning, även om man bara använt lite.

Bakgrund och information till dig som ger råd

Det finns en standard för underhåll av brandsläckare, SS 3656. I denna standard finns rekommendationer för intervall och omfattning av underhåll på olika typer av släckare.

I standarden finns angivet olika typer av service för handbrandsläckare och dessa skiljer sig åt i rekommenderade tidsintervall, omfattning och utförande. Den rutinkontroll som innehavaren kan göra omfattas av rekommendationerna ovan, i övrigt hänvisas till tillverkarens anvisningar om skötsel och service.

Brandfilt i bostäder

Information till privatpersoner

Ha brandfilt i din bostad

- Placera brandfilten nära köket, där det är vanligt att bränder börjar.
- Ha en brandfilt på varje våningsplan.

Med en brandfilt kan du släcka en brand i till exempel kläder, möbler eller på spisen. Ha en brandfilt på varje våning.

En brandfilt kan användas vid små bränder som med god marginal täcks av filtens storlek.

En brandfilt ska uppfylla och vara märkt med den europeiska standarden, SS-EN 1869.

Bakgrund och information till dig som ger råd

I första hand bör man ha minst 6 kg pulversläckare hemma. Men vi rekommenderar även att man har brandfilt.

Det finns brandfiltar med designade höljen. Om man för hemmabruk väljer en sådan brandfilt är det viktigt att den i alla andra aspekter, utom färgval, uppfyller kraven enligt den europeiska standarden SS-EN 1869 och dess avsedda funktion.

Storlek på brandfilt

Information till privatpersoner och till dig som ger råd.

Brandfilt bör vara 120 x 180 cm

Storleken på en brandfilt bör vara 120 x 180 cm för att kunna täcka merparten av en vuxen människa.

Bakom rekommendationerna står projektgruppen bestående av representanter från:

MSB, BrandvarnareGruppen, Boverket, Brandskyddsföreningen Sverige, Svensk Försäkring, Räddningstjänsten Höganäs, Räddningstjänsten DalaMitt, Svebra och Fastighetsägarna Sverige.

Bakom rekommendationerna står även nationella samverkansgruppen för brandskyddsfrågor.

Läs mer om brandskydd i bostäder och arbetet med den nationella strategin på www.msb.se/brandskydd.

Aktiv mot **BRAND**

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se

Publ.nr MSB693 - maj 2014 ISBN 978-91-7383-445-2